

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Archiv archeologického oddělení Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Menoušková, D. 2007a: nám. T. G. Masaryka, ul. U Reduty, Komenského nám., Svatováclavská ul. II. část. Rkp. nálezové zprávy č. 767/06. Uloženo: Archiv archeologického oddělení Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Menoušková, D. 2007b: Uherské Hradiště (okr. Uherské Hradiště). Sojákova ul., Mariánské náměstí, Zelný trh, Protzkarova ul., náměstí T. G. Masaryka. *Přehled výzkumů* 48, 517–518.

Menoušková, D. 2008a: Několik poznámek k topografii Uherského Hradiště. Rechla v 9.–14. století z pohledu archeologického výzkumu v roce 2006–2007. In: L. Galuška, P. Kouřil, J. Mitáček (eds.): *Východní Morava v 10.–14. století*. Brno, 229–236.

Menoušková, D. 2008b: Uherské Hradiště – Nádražní ul. Rkp. nálezové zprávy č. 775/08. Uloženo: Archiv archeologického oddělení Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Menoušková, D. 2008c: Uherské Hradiště – Na Splávku. Rkp. nálezové zprávy č. 773/08. Uloženo: Archiv archeologického oddělení Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Procházka, R., Sulitková, L. 1984: *Uherské Hradiště ve 13.–15. století*. Uherské Hradiště.

Rašticová, B., Čoupek, J. 2007: Pevnost Uherské Hradiště. In: *Uherské Hradiště. Královské město na řece Moravě*. Uherské Hradiště, 103–118.

Snášil, R., Procházka, R. 1981: Nádražní ulice. Rkp. nálezové zprávy č. 391/95. Uloženo: Archiv archeologického oddělení Slováckého muzea v Uherském Hradišti.

Snášil, R., Procházka, R. 1983: Výzkumy v Uherském Hradišti v roce 1981 (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 1981, 62–64.

Resumé

Uherské Hradiště (Bez. Uherské Hradiště). Dlouhá-Straße–Soják-Straße. Parzelle Nr. 102, 653/12 653/9. Mittlere Burgwallzeit, Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Siedlungsschichten, Stadtmauer, Graben, Eichenpalisade. Rettungsgrabung.

Nádražní-Straße, Parzelle Nr. 653/19. Mittlere Burgwallzeit, Mittelalter, Neuzeit. Stadt, Siedlungsschichten, Stadtmauer. Rettungsgrabung.

Na Splávku-Straße, Parzelle Nr. 653/20, 653/71. Neuzeit. Stadt, Siedlungsschichten, Mühlgraben Rechla. Rettungsgrabung.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Velehradská třída. Baroko. Hradba. Záchranný výzkum.

V průběhu března–června roku 2008 proběhl záchranný archeologický výzkum v prostorách autobusového nádraží ČSAD. Souvisel s výstavbou nové budovy ČSAD na parcele č. 151/11, s destrukcí stávající nádražní bu-

dovy a s výstavbou obchodního domu Billa na též místě. Při výkopu inženýrských sítí podél Velehradské třídy na rozhraní autobusového nádraží a areálu obchodního centra Billa byly zachyceny destrukce barokních hradeb v podobě kamenné drti i větších pískovcových kamenů v hloubce již od 50 cm pod úroveň současného terénu. Větší část hradby byla zdokumentována při budování retenční nádrže u OD Billa ve výkopu hlubokém 220 cm pod současným povrchem. Dochovaná šířka destrukce hradby z opracovaných kamenů byla 150 cm a délka 180 cm, výška se pohybovala mezi 130–150 cm.

Miroslav Vaškovský

Resumé

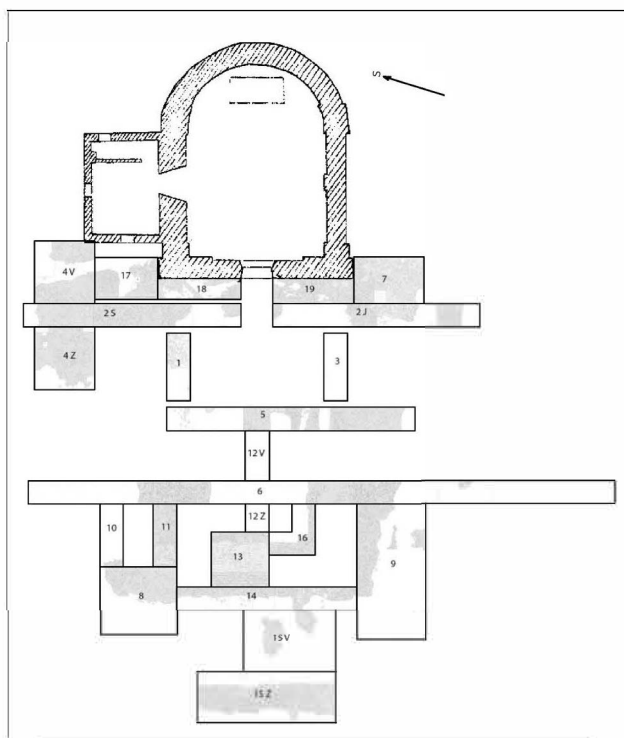
Uherské Hradiště (Bez. Uh. Hradiště), Velehradská Straže. Neuzeit, Stadtmauer. Rettungsgrabung.

UHERSKÉ HRADIŠTĚ (K. Ú. JAROŠOV U UHERSKÉHO HRADIŠTĚ, OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Kaple sv. Rocha. Novověk. Kostel. Zjišťovací výzkum.

Na základě objednávky Městského úřadu v Uherském Hradišti provedli pracovníci archeologického oddělení Slováckého muzea výzkum, zjišťovací sondáž, v prostoru před kaplí sv. Rocha. Archeologický výzkum předcházel zamýšleným stavebním aktivitám, případně rekonstrukcím souvisejícím se jmenovaným objektem. Lokalita se nachází severovýchodně od Uherského Hradiště na katastrálním území Jarošov, pod vrcholem Černé hory, v nadmořské výšce 305 m. Z literatury (např. Fišer 1920) je známo, že původní stavba byla rozsáhlejší a kaple je pouze jejím pozůstatkem. Proto bylo nutné ověřit případnou přítomnost a polohu pozůstatků původního kostela. Vlastnímu archeologickému výzkumu předcházelo geofyzikální měření prostoru před kaplí, které naznačilo existenci různých podpovrchových nehomogenit, které mohly ukazovat na zbytky základového zdiva (Hašek, Tomešek 2008).

Kaple sv. Rocha byla postavena jako památka morové epidemie roku 1680. Přední hradišťští měšťané v čele se Zachariášem Guchsem tehdy věnovali část svého majetku na výstavbu kaple zasvěcené patronům morové rány (sv. Roch, sv. Šebestián a sv. Rozálie). Po udělení souhlasu olomouckým biskupem Karlem Lichtenštejnem byla stavba započata na podzim roku 1680, její dokončení se však protáhlo na dlouhou dobu. Jednou z hlavních příčin mnohaleté výstavby byl požár, který vypukl v Uherském Hradišti v dubnu 1681 a zničil velkou část města. V říjnu 1687 byla vyzvednuta baň věže a dokončena stavba kněžiště. Ve stavbě kaple se dále pokračovalo výstavbou chrámové lodi, předsíně a v roce 1715 byla ke kapli přistavěna poustevna pro strážce kostelíka. Za císaře Josefa II. roku 1786 byla kaple odsvěcena a prodána městu Hradišti, které v ní zřídilo prachárnu pro místní posádku (1807). Po první světové válce bylo zbořeníš

Obr. 139: Uherské Hradiště-Jarošov, kaple sv. Rocha, sondy před kaplí s pozůstatky barokního zdiva, kresba T. Chrástek. *Abb. 139: Uherské Hradiště-Jarošov, Kapelle des hl. Rochus. Sondage vor der Kapelle mit Resten des barocken Mauerwerks. Zeichnung von T. Chrástek.*

zásluhou arcibiskupa dr. Antonína Cyrila Stojana a hradištských občanů ing. Vojtěcha Stancla a JUDr. Miroslava Skácela odkoupeno pro prvotní účel, aby cenná památka byla zachována. V roce 1931 byla kaple znovu vysvěcena a začaly se u ní konat pouti. Po druhé světové válce vyvstala snaha kapli opět důstojně opravit, aby byla ozdobou kraje, jemuž věvodí. Pod vedením farního úřadu v Sadech a záštitou orgánů památkové péče byla opravena za pomoci věřících a mnoha ochotných spolupracovníků v letech 1965–1968. Kaple sv. Rocha, sv. Šebestiána a sv. Rozálie byla vysvěcena 29. září 1968, v den 35. výročí úmrtí olomouckého arcibiskupa Antonína Cyrila Stojana.

Na základě výsledků geofyzikálního měření, které ukázalo na možné pozůstatky destrukcí zdiva, bylo v prostoru před kaplí vyměřeno celkem 19 sond různých rozměrů. Jako hlavní sondy, které měly pozůstatky případných základů někdejšího kostela zachytit, byly vyměřeny sondy č. 2, 5, 6 a 14 m orientované kolmo na osu kostela a sondy 12 a 13 položené v ose kostela. Na tyto sondy se poté, co byly postupně objevovány destrukce zdiva, napojovaly sondy další. Sondy byly kopány ručně, přičemž byly postupně snižovány od povrchu postupně po 20 cm až na žluté jílovité podloží. Hloubka jednotlivých sond byla proměnlivá od 30 cm (například sonda 4 V i Z), kde se nacházely těsně pod povrchem destrukce střední krytiny), až po 180 cm u sondy č. 13, kde byly zachyceny základy vstupní věže. Obecně však hloubka sond a tím i základů někdejšího kostela nepřesahovala většinou 100 cm. V podstatě kromě sondy č. 3 byly ve všech objeveny pozůstatky základů kostela, nebo spíše jejich destrukce, dosahující mocnosti 20–40 cm. Destrukce byly tvořeny

převážně lomovým kamenem spojovaným šedou maltou, promísenou zbytky cihel pravděpodobně z původní podlahy kostela. Sonda č. 15 (západní i východní) zachytila pozůstatky po menší stavbě, spíše přístavku nebo před síně, která mohla stát před vstupní věží.

Pozůstatky barokní dlažby spolu se základy bočních oltářů v blízkosti někdejšího vítězného oblouku byly objeveny v sondách 18, 19 a 2 S. Ověřena byla i hloubka základů kaple zkušebním výkopem podél základů z jižní strany kaple. Výkop prokázal hloubku základů kaple 160 cm pod úroveň současného terénu. Struktura základů byla provedena stejně jako u destrukce někdejšího kostela z lomového kamene spojovaného maltou. U dna výkopu byly navíc objeveny pozůstatky tří kusů barokních kachlů z vyhrívacích kamen.

Archeologický výzkum v prostoru před kaplí sv. Rocha potvrdil existenci někdejšího kostela, postaveného v 80. letech 17. století. Původní podoba kostela se skládala z lodi se vstupní věží s před síní, vlastního kněžiště – presbyteria, které je vlastně dnešní kaplí, a sakristie. Základy původního kostela byly v některých místech téměř rozebrané, jinde dosahovala šifka jejich destrukce i více než 2 m (např. sonda 6), což mohlo být způsobeno i výbuchem někdejší prachárny. Je problematické určit naprosto přesný rozměr lodi kostela. Budeme-li však vycházet z terénního zjištění a architektonicky shodných staveb z barokního období, můžeme předpokládat, že rozměr obdélníkové lodi kostela, tudíž té části, která byla napojena před současnou kaplí, byl 15 × 11 metrů (bez přístavku u vstupní věže). Celková délka kostela tak mohla dosahovat kolem 25 m. Pozůstatky starší církevní stavby, například z období raného středověku, se nepodařilo zachytit, pod destrukcí základů barokního kostela se nacházel již pouze rostlý terén.

Miroslav Vaškových

Literatura

- Fišer, B. 1920:** *Paměti Hradištské.* Valašské Meziříčí.
Hašek, V., Tomešek, J. 2008: Zpráva o archeogeofyzikální prospekci na akci Uherské Hradiště – kaple sv. Rocha. Brno. Uloženo: Slovákcké muzeum Uherské Hradiště.

Resumé

Uherské Hradiště-Jarošov (Bez. Uherské Hradiště), Kapelle des St. Rochus. Neuzeit. Kirche. Vorläufige Forschung.

UHERSKÝ BROD (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

Kostel Mistra Jana Husa. Vrcholný středověk, novověk, 13.–18. století. Kostel. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum v kostele Mistra Jana Husa v Uherském Brodě (archeologické oddělení Slovákckého muzea v Uherském Hradišti) byl vyvolán rekonstrukcí dřevěné podlahy. Kostel samotný patří mezi významné historické